משנה · אחרונים · רש״ש · סדר מועד

רש״ש על משנה שבת

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

רש״ש על משנה שבת

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/רשש-על-משנה-שבת/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
משנה א 5
משנה ב 5
משנה ד 5
משנה ה 6
משנה ז 6
משנה ח 6
משנה ט 7
משנה י 7
פרק ב 8
משנה א 8
משנה ג 8
משנה ד 8
משנה ה 8
משנה ו 8
משנה ז 9
פרק ג 9
משנה ב 9
משנה ג 9
פרק ד 10
משנה א 10
משנה ב 10
פרק ה 11
משנה א 11
פרק ו 11
משנה א 11
משנה ב 11
משנה ג 11
משנה ד 12
משנה ה 12
משנה ח 12
פרק ז 12
משנה א 12
משנה ב 12
משנה ד 13
פרק ח 14
משנה ג 14
משנה ד 15
משנה ה 15
פרק ט 15
משנה ו 15
משנה ז 15
פרק י 16
משנה א 16
משנה ב 17
משנה ג 18
משנה ה 18
משנה ו 18
פרק יא 18
משנה א 18
משנה ב 19
משנה ג 19
משנה ד 19
פרק יב 20
משנה א 20
משנה ג 20
משנה ה 20
פרק יג 21
משנה ד 21
משנה ז 21
פרק יד 22
משנה א 22

משנה ב 23
פרק טו 23
משנה א 23
פרק טז 23
משנה א 23
פרק יז 23
משנה ד 23
פרק יח 24
משנה א 24
משנה ב 24
פרק יט 24
משנה ב 24
משנה ג 25
פרק כ 25
משנה ב 25
משנה ה 25
פרק כא 25
משנה א 25
פרק כג 26
משנה ד 26
משנה ה 26
פרק כד 26
משנה ב 26
משנה ג 26
משנה ד 27
משנה ה 27

פרק א

משנה א

ברע"ב ד"ה פשט העני כו' קמ"ל דמה"ב אסורה וחייבין עליה. וכ"ע התוי"ט ואפילו כו' ולר' יוסי דסוכה כו' דל"נ שבת לדחות אצל צדקה כו'. ובתוס' ר"ע הקשה עליו דהא גבי לולב גם כן ל"נ שבת לדחות אלא בטרדא הדבר תלוי ע"ש. ולפלא שנעלם משניהם ז"ל התוס' (ביבמות ל"ד) ד"ה טעה שהוכיחו להדיא דלא בדחי' תליא אלא בטרדא ע"ש. והכא דחייב נראה משום דאין זמנו בהול וכדאיתא חילוק זה ביבמות (שם) ובפסחים (ע"ב ב):

משנה ב

בתוי"ט ד"ה מפסיקין כו' הא דכתב הר"ב דאתאן לד"ת כו' וכ"ש הוא מכל הני דלעיל דמפסיקין ואפילו כי איכא שהות כו' וכ"כ הר"ן. וקשה דהא הך בבא מוקי לה בדבור הסמוך בדליכא שהות (בשם הר"ן) וא"כ דיו לבמה"ד להיות כנדון ובאמת בר"ן משמע דמפסיקין לק"ש קאי אדלעיל וגורס ומפסיקין בו"ו ובפרק לולב הגזול מוכח בדבריו בביאור שכן הוא רק ואין מפסיקין לתפלה מוקי הש"ס דקאי אחברים:

שם בתוס' ר"ע (אות ח') וקשה לי הא סיפא מיירי בת"ע כו' והוי חדוש אף דשכיח שכרות כו' קמ"ל בסיפא דגם לת"ע אין מפסיקין. ולי עוד קשה דילמא אשמעינן דאף דמפסיקין לק"ש משקראו חוזרין למלאכתן ואח"כ מתפלל וכמו שבאמת הדין כן כמו"ש הר"ן וכ"פ בשו"ע. אשר ע"כ הנלע"ד דקושית הש"ס הוא מלשון מפסיקין ויהיה פירושו והתנא רישא כו' כיון דכבר עסיק ותני בה ברישא לא הל"ל מפסיקין כאלו הוא ענין חדש אלא הל"ל ומפסיקין לק"ש או אבל מפסיקין וזה דלא כגי' הר"ן שכתב בסמוך וזה מדויק במה שציין הש"ס ואם התחילו א"מ מפסיקין לק"ש ולא ציין הא דוא"מ לתפלה דלפירש"י הא עיקר הקושיא מזה:

שם ברע"ב ד"ה וא"מ לתפלה. שאין לה זמן קבוע דאורייתא [עי' רש"י שבת דף י"א ע"א ד"ה חברים]. משמע דאזיל כאן בשיטת הרמב"ם בפ"א מהל' תפלה שהיא עצמה מה"ת רק שזמנה מדרבנן. ועי' ר"פ מי שמתו מה שפי' בשם רבותיו:

משנה ד

בתוס' רע"א (אות י"ד) והתורה הזהירה על התרומה כו' רש"י. ומה דנקט מהרש"א דשותה תרומה טמאה במיתה באמת כ"כ רש"י בבכורות כו' וכן נקטו תוס' ע"ז כ"ו. שכח לציין ג"כ תוס' פסחים (ריש דף י') ועי' מש"כ בחדושי הרמב"ם בפי"ט מהל' סנהדרין בס"ד. אבל מ"מ פירש רש"י צריך ישוב מדוע לא פי' טעם דאיסור עשה הנ"ל. ונ"ל

דהוכרח לפרש כן אליבא דר"א דא"ל בפ"ח דתרומות מ"ב דאם נטמאה התרומה אחר שנתנה לתוך פיו יבלע וע"ש. איברא דאפשר לומר דכאן כיון שהיה כבר אוכלין טמאים בפיו בשעה שנתן המשקים דתרומה לפיו הוה כמו שנטמאו קודם וכעין זה הוא בגיטין (ע"ט) ל"ש אלא שקדם גט כו' ע"ש:

שם ברע"ב ד"ה ויו"ח דברים כו' והגזירה היי"ז כו' כדאמרינן גזרו על פתן משום שמנן כו'. לא דק דבגמ' פריך מאי אולמיה כו' אלא גזרו על פתן ושמנן כו':

משנה ה

בתוי"ט ד"ה וכרשינין. פי' הרמב"ם כוסמת כו' שנמצאת למד שהוא סובר שכוסמת אינו כוסמין שחשבו מה' מינין. ובירושלמי ריש חלה הביאו הר"ש שם יליף הא דה' דברים חייבים בחלה מקרא דושם חטה שורה כו' וכוסמת זו הכוסמין ומשמע דדרשה גמורה היא ולא אסמכתא מדפריך עלה ולמדין מן הקבלה. אך מצינו במו"ק פ"ג ה"ה דקאמר שם מנין לאבל מן התורה שבעה שנאמר ויעש לאביו אבל שבעת ימים וז' ימי אבילות אינן אלא מדרבנן ואפ"ה פריך עלה ולמדין דבר קודם למ"ת:

משנה ז

ברע"ב ד"ה אלא כו' למקום קרוב. כלומר שיהא המקום שרוצה להוליכו קרוב שיוכל להגיע שם מבעוד יום [רש"י]. וכן בפי' הרמב"ם שיגיע לביתו כו' ואין לשון למקום קרוב סובל פירושם דהל"ל כדי שיגיע לביתו כלישנייהו וזהו לקמן (י"ח ב' וי"ט) בברייתות יהיה המקום קרוב או רחוק. לכן הנלע"ד דדעת תנא דמתניתין אליבייהו דלא בעינן לביתו ממש אלא כדי שיגיע לבית שבעירו היותר קרוב וכדעת ב"ה בברייתא לקמן (י"ח ב') לת"ק דר"ע. וקרוב בעיני לומר דגם ר"ע אליבא דב"ש כן בכדי שלא להפליג מחלקותן. אלא שלא חש כ"כ לפרש דברי ב"ש ומסתמא ממילא ומתניתין כוותיה ועי' מ"א רמ"ז:

שם במשנה וב"ה מתירין. מלשון הרמב"ם בחבורו פ"ו הל' י"ט וכ' וביותר מלשון הטוש"ע רנ"ב סס"א משמע דבעינן שיצא ממש מביתו מבעו"י אבל לשון כדי כו' שבדברי ר"ע בברייתא לא משמע הכי וכן לקמן (י"ט) נותנין מזונות לפני העובד כוכבים בחצר (כדי לאכלן. רמב"ם ושו"ע) נטלן ויצאן אין נזקקין לו וצ"ע:

משנה ח

ברע"ב ד"ה מתירין עם השמש. בעוד שהחמה על הארץ כו' (רש"י). לכאורה סתירה מכאן לפיר"ת (שבת לה) ובתוד"ה תרי דמתחלת שקיעה בכדי הלוך ג' מילין ועוד 3/1 או ¼ מיל ודאי יום הוא דא"כ אמאי מצרכי בעוד שהחמה זורחת וסייעתא להגר"א ז"ל וסייעתו באו"ח רס"א סקי"א וכן הביא גם הוא ז"ל בהמשך דבריו ראיה זו. ואולי י"ל

דהכוונה לאינם בקיאין וכדא"ל רבא לשמעיה אתון דלא קיי"ל כו' אדשימשא אריש דקלי כו' (שבת ל"ה ע"ב):

משנה ט

ברע"ב ד"ה כלי לבן כו' וצריך ג' ימים (**עי' רש"י**) משמע דאם היה נצרך זמן יותר היה אסור אף קודם ג"י הכל לפי הזמן וכן לשון הרי"ף והרא"ש לקמן (י"ט) גבי אגרות דאי לא קביע ב"ד במתא אין משלחין כלל וכן לשון הרמב"ם בפ"ו הלכה כ' אסור לשלוח לעולם ולשון השו"ע ר"ס רמ"ז אפילו מיום ראשון. ונ"ל דלדברי הרז"ה שהביא הר"ן גבי הא דאין מפליגין בספינה פחות מג' ימים כו' שרי כל הני בג' ימים קודם השבת:

שם ברע"ב ד"ה ושוין כו' לאחר שטחנו הזיתים טוענין עליהם קורות כבדים כו' (**רש"י**). לכאורה זה דלא כסתם משנה דמנחות (פ"י) דשמן שני לא טחנו מקודם אלא כת"ק דברייתא שם. ואולי דשטחנו דנקיט לאו דוקא דה"ה כתישה. והעיקר נראה דע"כ ל"א תנא דמתניתין שם ור"י בברייתא שם דלא היה טוחנו אלא כותשו אלא משום מנורה דכתיב בה כתית אבל להדיוט (ואפילו למנחות) הכל מודים דדרך לטוחנם:

משנה י

אין צולין בשר כו'. נ"ל דזה קאי אסוף מתניתין דלעיל ושוין כו' ור"ל דבזה גם ב"ה מודו וטעם שמא יחתה ובזה לא נצטרך לומר דנקיט ושוין משום ב"ש כמ"ש התוי"ט:

שם בתוי"ט ד"ה ומאחיזין את האור כו' כי שנים כו' מהבנין הכבד כו' והב' כו' מאחזים. תמוה כי מָאֲחָזִים הוא בינוני פעול מבנין הפעיל [צ"ל בינוני מבנין הָפעל. המעתיק]:

שם בתוס' רע"א (**אות כ"ה**) **בהרע"ב ד"ה כדי שיקרום דהוא נאפה תחלה כו' ורש"י פי' איפכא דר"א חומרא היא כו'** [**ועיין בתוס' שם בשם הירושלמי**] ולי עוד ק"ק מדוע לא מיבעיא ליה להש"ס פי' שיקרמו פניה שבדברי ת"ק אם אחת מפניה או כל פניה. ע"כ נלע"ד בדעת רש"י דר"א ודאי להקל בא דלת"ק בעינן כל פנים ואף הפנים שלמעלה דכלפי ראש התנור המתאחר להקרם מכולן ולר"א די בכדי שיקרום התחתון רק דהש"ס בעי הי תחתון קאמר ומ"מ ר"א לקולא. והא דקרי רש"י חומרא אי אמרינן דר"א על פנים המדובקין קאמר לא נגד הת"ק אלא נגד צד הב' דהאיבעיא. ואולי מש"כ הרע"ב המדובק כו' דהוא "נאפה" תחלה קודם כו' שכלפי אויר התנור ר"ל כלפי ראש התנור. ובתורע"א הביא בשם ש"ל דהרע"ב מיירי בתנור גרוף. ואינו נ"ל:

פרק ב

משנה א

ברע"ב ד"ה ולא בשמן קיק כו' ופתילות שא"ח כו' ומתוך שאין הנר דולקת יפה חיישינן שמא יטה כו' [**רש"י**] **א"נ שמא יניח הנר ויצא ואנן קי"ל דנר של שבת חובה** [**רמב"ם**] ותמוה דכי מפני שהאור פה חלוש יניחנו וילך למקום חושך לגמרי. ועוד ה"ל לאביי להקשות כאן לרבא כדמקשה ליה לקמן (כ"ה ב') על טעמו בדברי רי"ש ועוד הא רבנן לא חיישי שמא יניחנו ויצא אף מפני ריח רע ויותר הלל"פ כדפי' הת"י לקמן דמפני טעמים אלו חיישינן שמא יכבה ולא יהיה שלום בית. או כפשוטו כיון דהאור חלוש אין כאן שלום בית:

משנה ג

וכל היוצא מן העץ כו' גם באיני יוצא מה"ע א"מ אלא אותן שהיו במשכן כדמשמע בגמ' ובתוס' סד"ה וכל. אלא דהתנא לא בא בכאן רק לזווג לה דכה"י מה"ע דהדלקה:

משנה ד

בתוי"ט ד"ה לא ימלא כו' ואיכא למידק כו' ולשתוק מביצה כו' וי"ל דלר"י כו'. תירוצו ל"נ כלל. דא"כ מדוע לא קאמר הש"ס דלרבנן איצטריך קערה משום האי סברא דהפתילה מונחת בתוכה. ול"נ דסתם קערה היא של חרס (ועי' חולין קי"א ע"ב. קערה שמלא בה בשר כו' דמוקי לה הר"פ בטור סי' ס"ט בשל חרס דוקא) ואולי דוקא בש"ח התיר ר"י אבל לא בשאר כלים כיון דמופסקת. ומה שפי' שם בכוונת הרמב"ם דבקערה כיון דמחוברת קרוב יותר שיהיה חייב משום מכבה. משמע דבשפופרת ודאי אין כבוי דאורייתא בזה נדחו דברי הרא"ש בפ"ב דביצה סי' י"ז מה שהביא מהך דשפופרת לסתור דברי התוס' דשם [ועי' ברמב"ם בחבורו פ"ה מהל' שבת הל' י"ב]:

משנה ה

בתוי"ט סד"ה כחס כו' עוד נמצא בברייתא כלך לד"ז ואפשר דבל"ח רגילין בכ"ף נוספת כו'. ונמצא ג"כ במקרא כ' נוספת בסוף התיבה כמו ערכך בפ' בחוקותי שכ' רש"י של"י כפל הכפי"ן:

משנה ו

בתוס' רע"א (**אות מ"ב**) **הא דלא תני סתם ובנר כמו דתני ובחלה כו'**. ולענד"נ דזה אין סברא דליהוי להו עונש מיתה בעבור שאינן נזהרות להדליק אה"נ. שהוא אינו רק מד"ס (עי' רמב"ם רפ"ה). דבשלמא נידה הוא בכרת עיסה הטבולה לחלה במיתה בידי"ש. אמת

הוא שכל העובר על דברי חכמים חייב מיתה בידי שמים (ועי' מש"כ בהרא"ש למו"ק סי' נ' בס"ד) אבל לחשבה בהדי הני אין לנו (עי' מו"ק כ"ד בתוד"ה הא וברא"ש שם). לכן נ"ל דהכוונה בכאן על שאינן זהירות בהדה"נ מבע"י ומחללת אה"ש באיסור סקילה [דומיא דא"ר אחא לקמן בברייתא בעון שמכבסות כו' בשבת]. ולזאת סמך לה ג' דברים צא"ל כו' עם חשכה כו' הדליקו אה"נ וכן ספק חשכה כו' ואין מדליקין אה"נ דנדחק רש"י לומר דזו ואצ"ל זו קתני והגהמ"ר והרע"ב פי' דהיינו ע"י נכרי אבל למש"כ א"ש משום דכולן לא תני הכא רק אגב דאין מדליקין בזה עסיק תנא ואזיל ועי' לעיל כ"ה ב' בתוד"ה הדלקת הנר:

משנה ז

ברע"ב ד"ה עשרתם כו' שאף אכילת עראי ש"ש קובעת למעשר [**רש"י**] ל"י מה דחקו לזה דאפילו הוי שרי עראי צריך לשאלה משום אכילת קבע. ואין לומר משום הא דרבא ביומא ע"ט ב' דפרי לא בעי סוכה ולשון הרא"ש בפ"ב דסוכה (סי' י"ג) דקבע דידהו כאכילת עראי. ליתא דלא אמרינן אלא לענין סוכה אבל למעשרות ודאי יש קבע כדמוכח בכמה דוכתי במס' מעשרות. ועוד משום פרי דנגמרו מלאכתן צריך לישאל. ולזה י"ל כיון דחזקה ע"ח שא"מ מת"י דבר שא"מ. א"כ תיכף כשנגמרו עשורי מעשר להו כדמוכח בפסחים ט'. ואולי יכוין למש"כ הר"ן בע"פ גבי שבתא קבעה נפשה דטעם איסור הפרשה בשבת ביה"ש הוא כיון דאסור לאכול אפי' עראי חשיב כמתקן. וכ"כ הרמב"ן שם במלחמות:

פרק ג

משנה ב

תנור כו' ל"י בין מתוכו כו'. נ"ל הא דבכירה תני עליה ול"ת רבותא טפי דאפילו בתוכה שרי כדלעיל ל"ז אא"א לשהות תנן מה לי תוכה כו' הוא משום סיפא דחזרה דהתם דוקא עליה כדלעיל (שם) ולהכי קאמר הכא בתנור ל"י בין מתוכו שתידוק הא בכירה מותר אפילו בתוכה. ואי להחזיר תנן א"כ בכירה קאמר דוקא עליה. ובתנור אשמעינן דאין חילוק בין מתוכו כו' לדייק הא בכירה יש חילוק ודו"ק:

משנה ג

אין נותנין ביצה כו' בשביל שתתגלגל כו' בשביל שתצלה כו'. הא דשני בלישנא. נלענ"ד דברישא דאיסור דאורייתא הוא כדקאמר בגמרא. לכן אסור אפי' גלגול דהוא צליה קצת. אבל בסיפא דאינה אלא גזירה דרבנן כדקאמר בגמ'. ל"ג אלא בצליה גמורה והאי בשביל

שתצלה שב נמי על הא דלא יפקיענה. ודברי ת"ק הוא לא יפקיענה כו' בשביל שתצלה אלא דר"י אפסקיה לחלוק על ריש דבריו:

שם ברע"ב ד"ה ולא יטמיננה כו' הואיל ותרוייהו דרך הטמנה כו' עי' [**רש"י**]. נ"ל פי' לפירושו דיטעה לומר דדרך הטמנה הוא שגורם ההיתר. דלא אסרה תורה אלא דרך בשול שהוא אצל או ע"ג האש. משא"כ בהפקעת סודרין אין לו במה לתלות ההיתר רק מחמת תולדות חמה אבל תולדות האש ודאי כאש דמיא. ולא יטעה לתלות ההיתר מחמת תולדה. ובזה שוב לא נצטרך לדברי התוס' ולמה שנדחק המהרש"א לדבריהם:

פרק ד

משנה א

בכנפי יונה. נ"ל דכנפים סתם כולל גם הנוצה הרכה (פו"ך בל"א) כדמשמע בחולין (נ"ו ב') במשנה ובאמת היא מוספת הבל ואסור להטמין בה ולכן אמר כנפי יונה להורות דדוקא דומיא דיונה שאין לה הנוצה הרכה. וזה דלא כמשמעות הרמ"א (רנ"ז ס"ג). ועי' בטהרות פ"א מ"ב בתוי"ט מה שהביא בשם הרמב"ם והגהתו עליו ולדבריו משמע דכנפים אינן נקראים רק הנוצה הרכה ונוצה היא השערות הקצרים הירוקים (בלא"ה) ונ"מ גדולה ודעת הפוסקים כר"י בחולין שם. וא"ש טפי הא דנקיט כנפי יונה לאשמעינן דהיינו דוקא הנוצה הגדולה:

משנה ב

בתוי"ט ד"ה וא"י להחזיר והילכך חיישינן שמא יטלטל הגיזין [**בידו** (**והן מוקצות**) **או אפי' ע"י הקדירה שג"כ אסור** (**ועי' תוס' ד"ה הכל**)]. ולענד"נ שהחשש הוא שאם תתקלקל לא יוכל להטמין ויתבטל מענג שבת שמצוה לענגו באכילת חמין כמ"ש הרמ"א סס"י רנ"ז וזה מדויק בלשון הגמרא [ושם צ"ל מ"ט חיישינן שמא תתקלקל וכ"ה בריי"ף]. ודע דהרמב"ם מפרש דהטעם שאסור להחזיר כשנתקלקל מפני דהוה כמו שמטמין בחחלה בשבת. כיון שנהרס המקום שהיתה טמונה. ועכשיו מתקן המקום מחדש. והשו"ע קבעו בסי' רנ"ט ס"ג בשם י"א. והגרע"א הקשה הא קייל בסי' רנ"ז ס"ד דאפילו ליטלו כולו ולתת אחר במקומו שרי. והוא דפסקינן כרשב"ג (לקמן נ"א) ואנכי תמה על קושיתו דע"כ לא שרינן להחליף אלא הכסוי לבד כמבואר ברמב"ם פ"ד הל"ד וכ"מ מכה"פ לכן מתבאר בדברי רש"י בפי' הברייתא דר' שמעון בן גמליאל. אבל הדברים שטמונה הקדירה בהם ודאי דאסור להחליפם לכ"ע:

שם ברע"ב ד"ה ונותן כו' ואע"פ שהוא מלא מוכין כו'. והוא לקוח מפי' הרמב"ם. ע"כ במוכין יבשים קאמרי דא"מ הבל דבחבורו פ"ד הל"ד אינו מתיר אלא בדבר שא"מ הבל וכן לשון רש"י לעיל (ל"ד) במשנה ד"ה וטומנין אה"ח בקופה של מוכין ולעיל בגמ' (מ"ח) מוכין שטמן בהם כו' ושם בברייתא טומנין כו' ובמוכין צ"ל הכל ביבשים דבדבר המוסיף הבל אף מבעו"י אסור:

פרק ה

משנה א

בתוי"ט ד"ה מזין עליהן. כתבו התוס' דאיצטריך כו' אבל לפי' הר"ב כו' דהתם כו' נפרש כו' שלא נחוש לשמא יתכוין להזות עה"ב. וזה דוחק דלמה יתכוין עה"ב. ול"נ דאשמעינן דל"ח שמא תפול ההזאה עה"ב וממנה תתמצה עלה"כ דפסולה כדאיתא שם:

פרק ו

משנה א

בתוי"ט ד"ה ולא בעיר של זהב. הקשו בתוס' דהא תנן כו' והכא לא אסרו אלא בשבת כו'. שמעתי דזהו פרכת הגמ' בכאן מאי בעיר של זהב דהלא גם בחול אסור ומשני ירושלים דדהבא ור"ל דצורת ירושלים מותרת (ואולי משום קרא דאם אשכחך ירושלים וגו') וכדעביד ליה ר"ע כו' אלמא דשרי וש"י:

משנה ב

בתו"ח [על התוי"ט ד"ה ולא בתפילין] ול"נ דגם למ"ד שבת לאו ז"ת צריכין ג"כ האי טעמא כו' וכ"ע הגרע"א דכן הוא להדיא ברש"י סנהדרין (כ"ח) ע"ש. ולי ל"נ כן דעת רש"י מדל"כ רק דשמא יצא בהן לר"ה משמע דהיציאה גופה אסורה זולת חששה דליפנות או דמיפסקי ובעיקר כוונת רש"י עי' מש"כ שם בס"ד:

משנה ג

ולא בכובלת ולא בצלוחית של פלייטון ואם יצתה חייבת חטאת דר"מ. ק"ל דהא המה עשוין למי שריחה רע כדאמרינן בגמרא וא"כ אמאי ר"מ מחייב חטאת למה יגרעו מקמיע מומחה שפירש"י לעיל (ס' א') במשנה דתכשיט הוא לחולה כאחד ממלבושיו. וזה י"ל כי נחלק בין קמיע שנושאה מי שיש לו חולי וכדומה. אבל ריח רע אינו נקרא חולי. וחילוק כזה הוא בתוספתא שהביא הרי"ף בס"פ שמונה שרצים ע"ש. אבל קשה מהא דתנן לקמן (ס"ד ב) יוצאות כו' בפלפל ופי' בגמ' שהוא לריח הפה. ואולי אין רוב נשים

שיש להן ריח רע יוצאות בכובלת וכמ"ש הרע"ב בכוליאר ולפמ"ש בס"ד לעיל בגמ' (נ"ט ע"ב) א"ש כאן בפשיטות:

משנה ד

ביירית טהורה ויוצאין בה בשבת. הן לפי סדר המשנה בזה הפרק. מ"א מפרשת דברים שלא תצא אשה בהם לכתחלה וא"י א"ח חטאת. מ"ב כיו"ב באיש. מ"ג דבאשה חייבת חטאת. מ"ד כיו"ב באיש. ומן מ"ה עד סוף הפרק דברים שיוצאין בהם לכתחלה באשה ובאיש. ולכן תימה על סדרו בבא זו דבירית שיוצאין בה לכתחלה. במשנה זו. הלא מקומה הנאות לה במשנה שאח"ז. וי"ל:

משנה ה

ברע"ב ד"ה בחוטי שער כו' וקולעת בהן שערה [רש"י] או אפי' קשרה אותן על פדחתה כו'. לכאורה מנ"ל הא. הא זה הוי קשה ע"ג הרך דגרע עי' בגמ' ר"פ ובתוס' ד"ה השתא הב' אבל דבריו לקוחין מפי' הרמב"ם והוא פי' גם בר"פ שבראשה נכלל גם מצחה:

משנה ח

ברע"ב ד"ה ואם יש לו בית קבול כו' מקבל טומאת מגע כו' [**כ"ה ברש"י**] ותימה עליו ועל התוי"ט דשתיק ליה הלא זהו דעת אביי בגמרא (והביא זה גם התוי"ט) ורבא פליג עליה ואמר אף מדרס והל' כרבא וכן פי' הרמב"ם ופסק כן בחבורו:

פרק ז

משנה א

חייב על כל אב מלאכה ומלאכה. עי' [פי' הרע"ב ו] פי' רש"י אבל בנוסחת המשנה דירושלמי ליתא למלת אב וכן בגמ' ס"ח ריש ע"ב ובפיסקא (ע') ליתא:

משנה ב

הזורע. הן אף כ"ז שלא נשרש כמאן דשדי בכדא דמי. עי' מנחות (ס"ט) מ"מ כיון דע"י זריעתו עתה ישרש אח"כ חייב כמו אופה וצולה דחייב אע"פ שנאפה ונצלה אח"כ מאליו (וע"ש סוף דף נ"ו ונ"ז א') והנה אם לקט הזרע קודם שנשרש נראה דפטור למפרע על מה שזרע כיון דלא נתקיימה מחשבתו וד"ז יש ללמוד מבעיא דרבב"א בריש מכילתין דאם רודהו קודם שנאפה פטור וגדולה מזו משמע בתוס' ק"ע בירושלמי דפרקין (דף כ"ח א' דפוס דעסוי) בד"ה כל דבר דאם עקר דבר מגידולו אם שוב שתלו אח"כ פטור. וזה ודאי ל"נ כלל דכיון דכבר גמר מלאכת העקירה. [וזה דומה למש"כ הרא"ש בפ"ב דביצה סס"י י"ז ע"ש] משא"כ הכא היכא דלא נשרש עדיין לא נעשה כלום דכמאן דשדא בכדא דמי.

והנה בזורע משמע דחייב אף דההשרשה לא תהיה אלא בחול עי' מש"כ בפ"ב דכלאים מ"ג וכן הנוטע חייב אף דזמן קליטתו נמשכת. עי' בפ"ב דשביעית מ"ו. ומזה נ"ל דכן האופה בשבת עם חשכה חייב אף דאין שהות שתגמר אפיתו בעו"י:

שם המולחו והמעבדו והממחקו כו' כצ"ל וכ"ה בריף וברא"ש ולקמן (ע"ה ב') בפיסקא בגמרא ותיבת את עורו ליתא. [עי' שנויי נוסחאות. המעתיק]:

ברע"ב ד"ה והמרקד כו' משום דשלשתן הוו במשכן כו' [**גמ'**] **א"נ לפי שאינן כו'**. ותמוה לפרש טעם אחר מהש"ס ואולי א"נ ט"ס הוא ובא ליישב בזה מדוע ל"ח ג"כ השובט והמדקדק דחשבם ר"י לקמן (ע"ה ב' ועי' רש"י שם שיישב בטוב) והוא מחלק דשם באמצע מלאכת המסיכה והאריגה הוא שובט ומדקדק לתקן יפה המסיכה והאריגה אבל הכא הוה בזה אחר זה:

שם בתוי"ט ד"ה אבות כו' וכ"ש לבית יוסף כו' דכל תופר א"ח על הקשירה כו'. ע"ש בב"י דלכן לא מחייב משום דמיירי דלא עשה אלא קשר אחד. וא"כ אדרבה לא א"ש לישנא דארבעים כיון שזה לא נקרא קשר. גם מה שתלה זה בב"י ע"ש דהוא לא חידש מידי רק הביא דברי הר"ן והסמ"ג גם סתירתו מהא דחלתא אינה סתירה דאולי דרכה היתה להעשות בב' קשרים דלצורך החזקת התפירה לא היה נצרך לקשר דע"כ לא בעינן ליה אלא בב' תפירות לבד כמ"ש הרמב"ם פ"י ה"ט:

שם בתוי"ט ד"ה המכבה והמבעיר. הכא ל"ק דליתני מבעיר ברישא כו' ולכן נראה בעיני כו' שבהבערה איכא מאן דס"ל שאין בה ח"ח כו' והוא ר"י כו'. מוכח דס"ל דבכבוי גם ר"י מודה. ושארי הגאון המפורסם מו"ה מנשה בן יוסף בן פורת מאילייא ז"ל באלפי מנשה נסתפק בזה. ולכאורה מדברי התוס' בביצה (ר"ד כ"ג) נראה דכבוי ג"כ אינו אלא בלאו לר"י מדהוצרכו לחלק ביניהם מטעם דהבערה ישנה לפעמים לצורך או"נ כו' ע"ש וכן הבין דבריהם בס' משכיל לאיתן (בפסחים צ"ג ב') ע"ש אבל בס"פ ספק אכל מוקמי אמי ב"א לרחב"א לת"ק דברייתא שם דאמר המחתה בגחלים בשבת חייב חטאת (אחת אע"פ שהוא מכבה ומבעיר) כר"י דאמר הבערה לל"י הרי לך בהדיא דבכבוי מודה וכ"נ מר"י גופיה לעיל בפרק ב"מ דפוטר בכולן חוץ מה"פ שהוא עושה פחם משמע דמודה בה לת"ק דחייב חטאת. שוב מצאתי להת"י שם כדברי והביא ג"כ להא דכריתות:

משנה ד

ברע"ב ד"ה לחין הראוין לאדם כו' דלחים לא חזו לגדי [**כ"ה ברש"י**] **אף דהיה חזו י"ל כיון דחזו גם לאדם אין מאכיליין אותן לגדי**. עי' בגמ' (ע"ח) וברש"י ד"ה רפואתו ל"ש

ושם ע"ב בד"ה קלף במתניתין (וע"ט א') בתוס' ד"ה כדי. וכן הרמב"ם בחבורו לא כתב רק מפני שהן אוכלי אדם:

פרק ח

משנה ג

קלף כדי לכתוב עליו פ"ק שבתפילין שהיא שמע ישראל. ק"ל לדעת הי"מ שבתוס' (מנחות מ"ב ב') ד"ה עד דבקלף של תפילין כ"ע ל"פ דבעינן עבוד לשמה וכ"כ המאור פ"ק דסוכה ה"ל להתנא להתנות שהיה מעובד לשמה. ועוד קשה לי לדעת הרמב"ם דבמזוזה ל"צ עבוד לשמה מאי פריך הגמ' לקמן (ע"ט ב') ורמינהו קלף כו' כדי לכתוב עליו מזוזה נימא התם דלא עיבדו לשמן והוה א"ש גם סיפא דברייתא דתני קלף כו' פ"ק שבתפילין דר"ל אם היה מעובד לשמה ולא לשנויי בדוחק דה"ק כו' ע"ש [ול"נ ליישב. דרש"י פי' איידי דדמיו יקרים לא עבדי מיניה קשר מוכסין וכ"כ התוס' לקמן וק"ל דמ"מ כי אין בו כדי לכתוב פ"ק שבתפלין אמאי פטור הלא מעתה כיון שא"צ לתפילין ע"כ ישמש בו לד"א ולחייב בכדי קשר מוכסין וכ"ת דאכתי ראוי לדבק או לתפור אליו חתיכת קלף עד שישלימנו לשיעור פ"ק דהא כתבו התוס' בסוטה י"ח ד"ה כתבה דלא מהני תפירה. ועי' בתשו' הגרע"א סי' י"א. ע"כ נלענ"ד דהטעם דא"ח בכדי קשר מוכסין הוא מפני דע"כ מיירי דעיבדו לשם תפילין וא"כ אסור לעשותו לקשר מוכסין משום הורדה מקדושה וכן הברייתא ע"כ ג"כ איירי במעובד לשם מצוה דאל"כ לחייב בכדי קש"מ]:

שם בתוי"ט ד"ה שהיא שמע ישראל. תמיהא לי דלמאי איצטריך לפרש דזיל קרי כו' ונ"ל כו' שד' פרשיות שבתפילין מעכבות זא"ז א"כ לא ליהוי כו' אהכי קתני כו'. ולכאורה מה יושיענו זה אכתי אף לזאת חסר לו עוד דיו וקולמוס וכן לרוב דברים שחשיב במשנה אין די בהם לבדם בלתי הצטרפות דברים זולתן וברי"פ פריך אביי מים בכד ומצטרפין והשיב לו רבא מידי דחשיב בעינן וה"נ הא חשיב ופירש רש"י דחזי לצרופי ביה מיא. וי"ל דע"כ ל"א דחזי לאיצטרופי אלא אם חסר לו דבר אחר שנצרך לתכליתו אבל לא אם הוא בעצמו חסר השיעור דאל"ת כן יתחייב על כל פחות משיעור [ומדברי התוס' לעיל (ע"ו ב.) ד"ה אף אנן נמי תנינא לא משמע כן] ול"נ ליישב ע"פ משנה (בקדושין ס"ב ב) קדשתי את בתי הקטנה כו' כולן אסורות חוץ מן הגדולה שבגדולות דר"מ מה"נ איכא למטעי דפרשה קטנה היינו קטנה מהגדולה ואף לאביי שם דבכת אחת כו' קטנה קטנה ממש נראה דכאן דומה לב' כתות דקדש והיה כו' כמו כת אחת ושמע והיה א"ש כמו

כת הב' ומכ"ש לשטת ר"ת בסדר הנחתן בבתים דקדש והיה כ"י בצד אחד ושמע והיה א"ש בצד הב':

משנה ד

סיד כדי לסוד קטנה שבבנות. ובגמ' (פ' ב') תנא כדי לסוד אצבע קטנה שבבנות. ותמיהני על הרמב"ם בפי' והר"ב אחריו שלא בארו זה ולעיל בר"פ גבי שמן כדי לסוך אבר קטן בארו יפה. ונ"ל ראיה לפירוש רש"י שם דאבר קטן היינו אחד מפרקי אצבע קטנה ולא כפי' הרמב"ם אצבע קטנה מדהתם תני אבר קטן (עי' בפ"א דאהלות מ"ח) והכא אצבע קטנה ש"מ דחלוקין מהדדי:

שם רי"א כדי לעשות כלכול. לקמן בגמ' בפיסקא איתא כדי לסוד כלכול וכ"ה בנזיר וכ"ה בראי"ש:

שם ברע"ב ד"ה פטפוט. רגל למקום מושב הכור כו'. כן הוא ברש"י ובפי' הרמב"ם אבל בגמ' איתא פטפוט כירה קטנה:

משנה ה

ברע"ב ד"ה ונתונה באלפס. שהוחם כבר:

וכ"ה בפי' הרמב"ם וכ"פ בפ"ה דכלים מ"ב והעקר חסר מה"ס. ולענד"נ דסתם אלפס הוא של ברזל כמש"כ התוי"ט שם בפי"ד מ"ד וזה ידוע דברזל מתחמם מהר יותר מחרס:

פרק ט

משנה ו

בתוי"ט ד"ה פלפלת. פי' הר"ב אין זה פלפול כו' ונ"ל מדקתני פלפלת בתי"ו כו'. והנה לעיל (פ"ו מ"ה) תני פלפל והגמ' מפרשו שם לריח הפה כמו הכא א"כ נראה דחדא נינהו:

שם בתוי"ט ד"ה רי"א כו'. ולכאורה היה נ"ל דת"ק טעמיה משום דהוה מלאכה שאצל"ג ור"ש היא כו'. ולדעתי דלר"ש גם מאבני וכו' פטור וכדאמרינן בגמרא לקמן (צ"ד) פוטר היה ר"ש אף במוציא אה"מ לקוברו ע"ש בפירש"י:

משנה ז

ריבב"א חמשה. נ"ל סמך לדבריו דבקרא דכארץ תוציא צמחה וגו' רמוז ה' זרעונים כדלעיל בגמ' (פ"ד ב') משמע דבהכי חשיבותייהו:

שם בתוי"ט ד"ה מת כגרוגרת. פי' הר"ב כדין שאר אוכלין שהרי מותר לאכלו כשמת כו'. וכתבו התוס' כו'. ול"ד במחכ"ת דאפילו היה אסור לאוכלו מ"מ ראוי הוא לנכרי

כמ"ש התוספות בכיוצא בזה בד"ה שמצניעין. ועי' מ"ש לעיל בגמרא (ע"ח ב) אך לפי"ז ק"ק מ"ט דת"ק דפליג על ר"י בחי טמא. הא עכ"פ חזי לעובד כוכבים קטן:
שם במשנה צפורת כרמים. הוא מין חגב טהור כדאיתא בחולין (ס"ה):

פרק י

משנה א

בתוי"ט ד"ה חזר והכניסו כו' וכתב המגיד דהא דתנן חזר והכניסו ר"ל והוציאו כו' ודוחק ול"נ דברישא אמר המצניע כו' ור"ל דלקח מאוצרו כ"ש והצניע לזרע כו' חייב בכ"ש. וע"ז אמר חזר והכניסו ר"ל לאוצרו ואח"כ הוציאו (דהוציאו דרישא מושך עצמו ואחר עמו כמו דקאי על וכל אדם דר"ל ונ"א שהוציאו) א"ח אלא כשיעורו. והמקשה דפריך פשיטא ר"ל כיון דחזר וזרקו לאוצר הרי ביטל מחשבתו הראשונה במעשה (ולשון רש"י שם אינו מדויק דלשיטתו הל"ל כיון דחזר ונמלך דלא לזרעו בטלי כו') וחדש לו אביי כגון כו' ומקומו ניכר כו':
שם ברע"ב ד"ה עד שיוציא. כלומר אלא ע"כ הוציא בראשונה כל הקופה [רש"י] כוונתו מבוארת דאם לאחר שהניחה חזר והוציא כולה תו אינו מחייב שכבר היתה מקצתה בר"ה. וכ"כ הה"מ בפי"ב (ולמאי דפרישית [לקמן] דהאיסקופה היא כרמלית מילתא דפשיטא היא שהיה פטור) ומזה ה"נ לכאורה לב"ע דס"ל מהלך כעומד דמי. המוציא מרה"י לר"ה דרך הילוך פטור. דהא בשעה שנעתק מרשות לרשות היה כמונח מקצת החפץ ברה"י ומקצתו ברה"ר [וזהו דוקא כפי משמעות התוס' לעיל (ה ב) ד"ה בשלמא דמעביר ד"א ברה"ר הלכתא גמרינן לה ול"ג מהלכה. אבל לא לשיטתם בכתובות (ל"א ב') דגמרינן ממעביר דבמקום חיוב ל"א מהלך כעומד דמי כאשר אבאר בסמוך בס"ד] והא דתני פלוגתתן דרך סטיו הוא לרבותא דרבנן. ובזה הוה א"ש כמין חומר מה שנדחקו ראשונים בהא דרבה גבי לולב וכו' שאמר גזירה שמא יעבירנו ד"א בר"ה ול"א שמא יוציאנו מרה"י לרה"ר דמשום ב"ע איצטריך. ובפרט לפי מה שהבין הרא"ש והר"ן בדעת הרי"ף דהלכתא כוותיה דלדידיה ליכא חיוב מרה"י לרה"ר. אבל זה אינו דהא בכתובות שם מוקי להיא דגונב כיס כב"ע ובריש תני קודם שיבוא לידי איסור סקילה (ועי' ב"ק ל"ה ובתוס' ד"ה מתניתין בשוגג) וכן מסיפא דהיה מגרר כו' משמע בסוגיין דמיד כשבא לרה"ר בא עליו חיוב שבת דמגרר כמונח דמי. ובשעה שנעתק מרשות לרשות ל"א דאז הוי כמונח ולפטור. אבל מ"מ טעמא בעי מדוע ל"א כמונח דמי בשעת העתקתו מרשות לרשות ולפטור וכקושית הירושלמי לב"ע על העברת ד"א:

וראיתי בתורע"א כאן שהבין בדברי המהרש"א שבתוס' בכתובות הנ"ל. דלקולא ל"ג ממעביר ד"א בר"ה דל"א מהלך כע"ד ע"ש. ובמחילה מכתה"ג שחילוק זה אינו לא בתוס' ולא במהרש"א. רק המהרש"א כתב דלענין חיוב תשלומין דגניבה נשארה הסברא החיצונה דמהלך כע"ד ול"ג ממעביר. כיון דלענין שבת אין נ"מ שם. אבל מה שנוגע לענין חיוב שבת ילפינן שפיר ממעביר בין לחומרא בין לקולא (רק בהמוציא כו' דרך סטיו לא ילפינן ממעביר מפני שהוא מקום פטור) ולפי"ז מודה ב"ע בדינא דריו"ח דהמפנה כו' ונמלך כו' משום דילפינן ממעביר דלאו כע"ד מפני שהוא מקום חיוב. והא דקאמר הש"ס שם אלא הא מני ב"ע קאי נמי למאי דמוקי ע"מ להוציא. רק לדידיה לא מיירי דעמד משום דלענין חיוב גניבה אמרינן מהלך כע"ד. ובזה נרויח לישב דעת הרי"ף שפסק כב"ע מקושית הרא"ש והר"ן מהא דריו"ח דהמפנה כו'. ולדברינו אחדים המה:

שם ברע"ב בא"ד אבל מלאה חרדל כו'. [והוא כחזקיה דבגמ'] ולכאורה תמוה דהא קם רבא בשיטתיה דר' יוחנן במסקנא לקמן. וה"ל לפרושי כוותייהו. וכ"פ הרמב"ם בפי"ב ומטעם זה כמו שביאר הה"מ. והא ל"ל דהרע"ב מפרש דאיפוך דאמרינן לקמן קאי אקמייתא דהא כבר הכריח הר"ן בפ"ב דגיטין גבי פלוגתת ר"י ור"ל בטעם תקנת זמן בגיטין דסתם איפוך בש"ס קאי אבתרייתא. ואפשר ליישב דבריו ע"פ מש"כ התוס' לקמן ד"ה התם בתירוץ הא' דרבה ס"ל אגד גופו ש"א והוא כאביי. וכיון דרבה ואביי קמו בחדא שיטתא הלכתא כוותייהו נגד רבא והרא"ש ברפ"ב דב"ק כתב דהלכה כרבה (אפילו לחודיה) נגד רבא וכן ר' אבוהו לעיל ה' ס"ל ג"כ דאגד יד שמיה אגד כמ"ש התוס' שם. לכן פסק ג"כ באגד כלי כאביי:

משנה ב

בתוי"ט ד"ה איסקופה החיצונה. פי' הר"ב כו' ופחותה מג' דהוי ר"ה גמורה. ול"נ דגם היא כרמלית כאיסקופה דרישא דנראה שהיא כמו מדרגה לפני הפתח לעלות דרך עליה מר"ה להבית. והאיסקופה דרישא היא לפנים ממנה תחת המשקוף (עי' בפי' הרמב"ם) גבוה מהחיצונה ודרך מדרגה להיות גבוה ג"ט כמעלות שבמקדש (מדות פ"ב) שהיה רומן חצי אמה. ולזה אמר אע"פ שרוה"פ מבחוץ ר"ל חוץ להאיסקופה דהיינו ברה"ר. והא לא תיקשי דא"כ איך אמר חזקיה דמלאה חרדל חייב דאג"כ ל"ש אגד. והא אמרינן לקמן בגמ' אליבא דרבא דאגד גופו ל"ש אגד, מ"מ בלמעלה מג' פטור. י"ל דהתם טעמא משום דלא נח כפירוש רש"י. והכא הא מונחים בקופה ודמיא לבעיא דרבא לעיל (ה' ב') אגוז בכלי וכלי צף ע"ג מים. ויסבור חזקיה כצד דבתר אגוז אזלינן. ואגד גופו יסבור דשמיה אגד. ולכן פטור בפשט בעה"ב את ידו כו' א"ו כפי' הר"י שבתוס' שם דלמעלה

מג' ידו בתר גופו גריר. גם י"ל דמיירי דהקופה מונחת בשיפוע דמתתאי לצד חוץ והוה שם בפחות מג' סמוך לארץ:

משנה ג

במשנה שכן משא בני קהת. פירש"י בשם רב האי גאון שמפורש בירושלמי ופקודת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וקטורת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה שמן אחד בימין ושמן אחד בשמאל והקטורת בחיקו והחביתין בכתף עכ"ל בירוש' שלפנינו הגירסא אינה כן וכן במ"ר שם וגירסתו מצאתי בילקוט שם בשם הירושלמי. ומש"כ והחביתין הוא נגד ומנחת התמיד דבקרא דבפ' צו נקראו מנחת תמיד. ועי' מ"ש בס"ד במ"ר שם:

שם בתוי"ט ד"ה מרפיקו. ונראה בעיני כו' ולא ע"י כלי שתולין בזרוע במרפיק כו'. ולפי הגירסא שלפנינו בירושלמי ובמ"ר הנ"ל דמה"ת היתה תלויה בזרועו א"כ פשיטא דחייב:

משנה ה

בתוי"ט סד"ה וכן כזית. ואפשר דלכלבו כו' הוי שיעורא רבה כו'. תמוה דלפ"ז הדרא קושיא לדוכתא דמ"ט משמשי ע"ז פטור מפני שא"כ להצניעם ה"נ ליפטרו מפני שאין מצניעין כמוהו. וכן מש"כ דבפחות מכזית מה"מ אינו מצוה לקברו א"כ לא ליחייב אחצי זית מכזית דהא אין מצניעין כמוהו. ובגמ' איתא דחייב ופסקה הרמב"ם. ומש"כ ועוד דלא שכיח כו' אינו מובן:

משנה ו

הנטל צפרניו כו'. לכאורה מה שייטייהו דהני דיני דחיובייהו משום גוזז למיתנינהו הכא בין דיני דהוצאה וזריקה. ואולי משום דאינהו הוו נמי מלאכה שאצ"ל כמ"ש התוס' לקמן:

פרק יא

משנה א

בתוי"ט ד"ה הזורק. ומ"ש ולחי ברוח רביעית וכן קורה כדמפרש לקמן. ותמיהני הלא הוא נאמן בית הר"ב ואיך שכח דעתו בפ"א דעירובין (מ"ב) דמבוי שיש לו ג' מחיצות וקורה אינו כרה"י (והיא שיטת הרמב"ם) רק דינו כמקום פטור. והא דלא חשיב ליה בתוך מק"פ משום דרבנן שווינהו כרה"י לענין שאין מטלטלין מתוכו לרה"ר או איפכא [וכשאין לו הכשר כלל ברוח רביעית הוא בכלל והכרמלית דחשיב שם וכן נכלל בו המדבר בזה"ז]:

ומה שחשב הר"ב המדברות בכלל רה"ר ובגמ' (ו' ב') **מסקינן דבזה"ז אין דינן כרה"ר.** נמשך בזה אחר שיטת הרמב"ם וכבר תמה עליו הה"מ בפי"ד הל"א וע"ש בכ"מ. ומ"ש עוד ומקום שאין בו ד' על ד' כו' הוא מ"פ אפילו קוצים כו' לא דק בלשונו דעי' בגמ' (ז) דרבותא היא דאף בדידהו בעינן גבוה ג' ולאפוקי ממ"ד דאינהו אפילו פחות מגובה ג' הוויין מ"פ:

משנה ב

בתור"ע אות קי"ח ובמושיט למטה מי' רצו בתוס' להוכיח דחייב וכתבו בדף ד' ע"א ד"ה אבל למעלה כו' עכ"ל. וקשה לי כו' אבל לעולם לדידן דלא ילפינן זורק ממושיט גם למטה מלמעלה לא ילפינן. ולענ"ד דהוכחת התוס' היא דע"כ מטה כלמעלה ממש ולא דנצטרך למילף זה מזה אלא הוא מטה והוא מעלה. דא"ת דחלוקין הן רק דילפינן זמ"ז היה יכול לומר דלמעלה ד"ה חייב דילפינן כו' וה"ה או כ"ש מושיט למטה. אבל מ"מ זורק למטה ל"י ממושיט למטה דדומה מדומה ל"י ע"ד דלמד מלמד לא ילפינן בקדשים:

משנה ג

שם בסוף אות קכ"ב ועוד תמה אני כו' א"כ בזה ישאר הקושיא דנימא בכל אמה דהוי כמונח כו'. ולי לק"מ דהא הש"ס קאמר בר"פ אלא כל ד"א ברה"ר גמרא ג"ל ור"ל כל צדדי ד"א בין ע"י העברה ובין ע"י זריקה ובין ע"י גלגול ויתישב ג"כ בזה מה שהקשה על תוס' דעירובין:

שם ברע"ב ד"ה ונתגלגל חוץ לד"א פטור. שהרי לא נתכוין לזריקה של חיוב [והוא מפי' הרמב"ם. אבל מדברי התוס' בד"ה והא וד"ה אחזתו בסופו מוכח דטעמא דפטורא היא משום דנח מעיקרא בתוך הד"א] וקשה לפי' לאביי דלעיל (ע"ג א') מא"ל. ועוד דמשמע דאיירי דומיא דסיפא בנח ע"ג משהו. ולרבא דשם מיירי הכא דנתכוין לד"א או באומר כ"מ שתרצה תנוח [עי' ב"ק (כ"ו ב') תוד"ה נתכוין. המעתיק]:

משנה ד

ברע"ב ד"ה רקק מים ורה"ר כו' דאפילו רקק רחב ארבעה וכו' מלשונו משמע ארבעה טפחים וכן נראה מהתוי"ט והוא תמוה עי' בגמ' דף ק' ע"ב אביי אמר כו' אבל היכא דהוי ד"א וכו' וכ"כ ברש"י ובפי' הרמב"ם. ומה שהקשה התוי"ט ע"ד מתרץ שיש בו דע"ד כו' לפי מה דס"ד ה"ל לאקשויי גם על שאינו רחב ד' דשם הוי מקום פטור. ואנכי תמה על פי' הרמב"ם ואחריו הרע"ב שלא פי' כרב אשי בסמוך ותפשו דברי אביי [עי' תוס' ר"ע אות קפ"ד. המעתיק]:

פרק יב

משנה א

בתוי"ט ד"ה והמכה בפטיש. פי' הר"ב כו' וכפירש"י כו' והקשו בתוס' כו'. אלא נראה לר"י כו' . ונראה לי לתרץ דברי רש"י כו' ובהווה עכשיו באה המשנה לאשמעינן ויש לי ראיה שכן היא כו' עכ"ל התוי"ט. יותר ה"ל להביא מהא דחשיב בא"מ בפ' כ"ג האופה במקום מבשל שהיה במשכן ומפרש בגמ' שם דסדורא דפת נקיט. ופי' הר"ן משום דשכיחא. אבל כונת התוס' הוא דלפירש"י אינו אלא תולדת מכה בפטיש שהיה במשכן ואיך שביק האב ונקיט התולדה. וכש"כ למאי דמשני בגמ' אליבא דשמואל ור' יוחנן אימא המסתת המכה בפטיש ופירש"י דה"ק המסתת שהוא חייב משום מכה בפטיש. דמשמע ודאי שהוא האב משא"כ אופה וכן הני דהביא תוי"ט המה ג"כ אבות ממש. עי' בפי' הרמב"ם במשנה דא"מ בפרק כ"ג:

והנה לפירוש ר"י מוסיף רשב"ג אף המכה על הסדן ולפירש"י בפכ"ג צ"ל דמוסיף אף בשעת מלאכה וכ"מ בפירושו בגמ'. ודלא כגירסת הרי"ף (ברשב"ג) בשעת גמר מלאכה. והר"ן בפ' כ"ג נמשך אחר גי' הרי"ף ולכן הקשה מזה על פירש"י דשם. ולפלא איך לא הרגיש שרש"י לא גריס כן:

משנה ג

ברע"ב ד"ה בין משם אחד. שתיהן אלפי"ן [רש"י]. לכאורה לא מצינו למ"ד שמחויב על ב' אותיות שאינן שם בשום מקום אף דהגמ' ר"ל דר"ש מחייב כה"ג. מ"מ מסקנא לא הוי הכי. ואולי י"ל דרש"י פי' כן אליבא דר' יוסי דחייב משום רושם. ולרושם ודאי די גם ב' אלפי"ן. והא דאריב"ח אליביה (ק"ג ע"ב) מאחת שם משמעון הוא ל"ד וכמ"ש התוס' לעיל (ע. ב') וכפי דמוקי ר' יעקב רישא כותיה. אבל על הרע"ב שכתב אוקימתא דאביי קשה. ואפשר דדוקא היכא דנתכוין לשם גדול הוא דבעינן שהב' אותיות שכתב יהיו שם במק"א. אבל אם לא נתכוין מתחלה רק על כתיבת ב' אותיות חייב אף בכה"ג וכמ"ק בפירש"י בגמ'. שוב ראיתי בתור"ע שהעיר קצת מזה:

משנה ה

ברע"ב ד"ה במשקין כו' כמו מי תותים [רש"י] נראה דוחק דהא הוה בכלל מי פירות. ולענ"ד נל"פ דמשקין הם ז' משקין שמנו חכמים במס' מכשירין פ"ו מ"ד:

שם בד"ה באבק דרכים כגון ששרט כו' על החול והאבק שבדרכים. קשה דהול"ל בחול ובאבק דרכים כדתנינהו בהדדי לעיל (ל"ח ב') במשנה. ומזה יש להכריע כפי' ראשון שברש"י כי אבק דרכים כאן הוא טיט:

שם בד"ה באבק סופרים עפרורית של קסת הסופר [**רש"י**] נ"ל דלפי' הב' ברש"י באד"ר יל"פ אבק סופרים שהסופרים מדבקים בו ניירותיהם והוא אבק הריחים עי' פסחים סוף (דף מ"ב):

שם בד"ה על שני דפי פנקס כו' עד ולא זו אף זו קתני. כפי הנראה דברי רש"י הם אך במחכ"ת לא העתיקם כראוי וז"ל רש"י. וה"ה לכותלי הבית (ר"ל אם כותב על אחד מכותלי הבית) רחוקים (ר"ל האותיות זה מזה) כו' והדר תני שני דפי פנקס (ור"ל דהן דומין לכותל אחד) וה"ה כו':

פרק יג

משנה ד

במשנה שיעור המלבן כו'. ל"י מדוע שביק למיתני הגווז דהיא מלאכה ראשונה שבצמר ושנוי תחלה בא"מ בפ' כלל גדול והוה רבותא יותר דרחיק טפי מן טוה. עי' לעיל (ע"ט) ובתוד"ה אלמא. ובתוספתא רפ"ט תנא דהגווז חייב ג"כ במלא הסיט כפול ופסקה הרמב"ם בפ"ט הל"ז:

משנה ז

ישב האחד על הפתח ולא מלאהו כו' השני חייב. לכאורה קשה לר"נ לעיל (צ"ד ב') דאם אפיק חצי זית מכזית ומחצה חייב משום דאהני דאי שקיל מיניה תו פורתא לא יטמא. ה"נ נימא דאהני הראשון (אם לא נשאר פחות רק כדי מלואו של הצבי) דאי הדר תו מיכסי קצת מן הפתח יהא ניצוד. ובקל יש לחלק:

שם בתוי"ט ד"ה אע"פ שעמד הראשון והלך לו כו'. דאלת"ה היאך אפשר כו' ונמצא כשהשני חוזר אח"כ וממלא הפתח הוא צודו להצבי. ולמה יהיה פטור כו'. ועמ"א סי' שי"ו סקי"א שהשיג עליו ודעתו להתיר אף כה"ג כיון שכבר היה ניצוד ע"ש. וסברתו זר מאד. ועי' תו"ח. ואנכי מצאתי בתוספתא ברפי"ג הצד צבי בחצר של ב' פתחים נעל הראשון אה"פ בא שני ונעל אה"פ (ר"ל הפתח הב') השני חייב והא' פטור. חזר הא' ופתח ונעל הא' חייב על צידה שניה. הרי מבואר דאף שכבר הוה ניצוד מ"מ כיון שפתח הא' וכלתה שמירתו אם נעל אח"כ חייב. ועל התוי"ט אני תמה מאין פסיקא ליה שיוכל צבי לצאת דרך אותו מקום שיצא בו האדם. הלא עינינו רואות שעובי הצבי יותר מעובי אדם בינוני. ועתה י"ל כפשוטו ד"מ דחלל הפתח היה במכוון שיצא הצבי דרך בו ובא הא' וסתם חצי חללו (ומלאהו ל"ד אלא דר"ל דמיעט להחלל עד שלא נשאר בו בכדי שיצא הצבי) והב' סתם חצי חללו הנשאר ולכן אף שעמד הראשון והלך לו ונשאר מקומו

פתוח אין בו כדי שיצא הצבי. ועד"ז דעת לנבון נקל למצא עוד גווני אחריני וישמע חכם ויוסף לקח:

שם במשנה הא למה זה דומה לנועל את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו. עי' תוי"ט מה שמביא בשם הר"ן. ועי' רש"י ולענ"ד נראה דתיבת "שמור" הוא תואר לצבי הנזכר. ושעורו ונמצא צבי שהוא שמור (דהיינו קשור כמש"כ הר"ן בא"נ ע"ש) בתוכו. דודאי אף שניתר אח"כ אין אומרים לזה שיפתח כמ"ש הר"ן. ולענין קושית התוס' מאי אולמיה כו'. נראה מפירש"י לקמן בגמ' דממעשה בנ"א מביא ראיה וכדאשכחן בכמה דוכתי בש"ס והא מעשה כו':

פרק יד

משנה א

במשנה והחובל בהן חייב. עי' פירש"י והרמב"ם מפרש דחייב משום מפרק שהיא תולדה דדש. ושאר שקצים ורמשים דפטור דעתו ז"ל אף שיצא הדם לחוץ כמ"ש הרב המגיד בפ"ח הל"ט. והקשה בתור"ע מהא דלעיל (ע"ה) דפליגי ר"י ורבנן בפוצע חלזון אי חייב משום מפרק ומפרש רבא דפליגי באם יש דישה שלא בגדולי קרקע. הא כיון דאין לו עור לא שייך בו מפרק ע"ש. והנה בפי' המשנה באר הרמב"ם הטעם לפי שהוא מתחדש וחוזר לקדמותו ובחלזון פליגי אפילו בפצעו מת דאפילו רבא לא אמר שם אלא אפילו תימא שפצעו חי ור"ל דבפצעו חי נמי מיירי ובמת לא יחזור עוד לקדמותו לכן הוצרך רבא לחדש עוד טעם דס"ל לרבנן דאין דישה אלא בג"ק ור"י באמת ס"ל דאפילו בחי דחוזר לקדמותו מ"מ כשיצא לחוץ חייב ובריייתא בחולין שהביא שם הה"מ וכ"מ דמחייבת בשאר שקו"ר ביצא הדם אתיא כר"י. ולה"כ אלא כסתם מתניתין דלא חלקה בין יצא לל"י ונכון בס"ד:

שם בתוי"ט ד"ה ושלא לצורך כו' וכתב הר"ן כו' אלא שאותן שמונה שרצים אין דרכן להזיק ולפיכך כל צידתן לצורך. וק"ל הא גם מהם יש שמזיקין את השדות ואת האילנות וכדתנן בפ"ק דמו"ק צדין את האישות (והם תנשמת) ואת העכברין משדה האילן ומשדה הלבן כו' ועכברין סורן רע הוריות (י"ג) ורשיעי נינהו כו' לא מסתייהו דאכלי אלא קריין לחבריהן (תוס' ב"מ מ' בשם הירושלמי).

משנה ב

בתוי"ט ד"ה בין מרובה כו' אבל רש"י והרע"ב אליבא דרבה בר רב הונא (**לעיל בגמ' ע"ה ב'**). והתוס' כתבו שם דמדרבנן אסור לכ"ע. ומש"כ (התוי"ט) וטעמא רבה איכא כו'. דפח"ח וזה נעלם מהמג"א סי' שכ"א ס"ק ז' ע"ש:

פרק טו

משנה א

ברע"ב ד"ה וכשם כו' כדי לקצרן כו' [**רש"י**] ובגמ' (ס"ד ב) מפרש רש"י להתיר מרשת זו ולהוסיף ע"ז:

פרק טז

משנה א

ברע"ב ד"ה למבוי שאינו מפולש שי"ל ג' מחיצות ולחי כו' [כ"ה בפי' הרמב"ם] וקצרו במקום שהו"ל להאריך דהא קשה דאפילו אוכלין ומשקין נמי עי' לקמן בגמ' (קי"ז) בתוס' ד"ה ועוד ובמהרש"א וה"ל לבאר דס"ל כר"א דבעינן ב' לחייב בעלמא רק דבכה"ג בחד לחי סגי וכדמסיק בגמרא:

שם **בתוי"ט בסד"ה מצילין כו' וטעמא דלא שרינן להציל מידי אחרינא מפורש כו'**. במחכ"ת ל"ד דהכא דמיירי למבוי שאינו מעורב הטעם פשוט משום דלא עירבו. וגם לפי המסקנא בגמרא (קי"ז ב') דאתיא כר"א דבעינן בעלמא ב' לחיין. מחוסר גם כן עוד לחי הב':

פרק יז

משנה ד

כל הכלים ניטלים לצורך ושלא לצורך ר' נחמיה אומר כו'. בגמרא אמר רבה לצורך דבר שמלאכתו להיתר כו' שלל"צ כו'. משמע לכאורה דמפרש לצורך ושלל"צ דמתני' קאי תרווייהו על דבר שמלאכתו להיתר. וא"כ שמלאכתו לאיסור לא הוזכר דינו במשנה כלל וכן לאוקימתא דרבא יקשה כזה. לכן נראה דהכי מפרש למתניתין כה"כ ניטלין אבל יש מהן לצורך דוקא והוא כלי שמלאכתו לאיסור ויש דאפילו שלל"צ והוא שמלאכתו להיתר ופירוש דלצורך ושלל"צ הוא לכל חד כדאית ליה. ויתכן עוד לאמר דמשנה זו

היא באור לדברי ר״י דלעיל דאמר סתמא כה״כ ניטלין ומפרש השתא דכה״כ ניטלין יש מהן כו' כנ״ל:

שם ברע״ב ד״ה ר' נחמיה אומר כו' כגון סכין לחתוך בו בלבד שרי ולא לסמוך כו'. ל״ד דאפילו לחתוך בו לא שרי אלא דברים שדרכן לחתוך בו כגון אוכלין כדמוכח בעירובין (ל״ה) וכדפי' [הרע״ב] בעצמו שם (פ״ג מ״ג):

פרק יח

משנה א

ברע״ב ד״ה ומע״ש והקדש שנפדו כו' ולא נתנו את החומש כו'. כן מוקי לה בגמ' בלא נתן אה״ח דאינו מעכב. וק״ל לר״י (ב״מ נ״ד) דמדרבנן אסור לאכול משום פשיעותא אפילו בשבת ופסק הרמב״ם כוותיה בפ״ה מהל' מע״ש הי״ב מדוע לא יאסר בטלטול כמו טבל דרבנן. ומתני' א״ל דאתיא כר״א או כהכרעת רבי שם אבל על הרמב״ם דפסקה קשיא:

שם בתוי״ט ד״ה והקדש כו' דכתיב ונתן את הערכך וגו' ונתן הכסף וגו' ע״ש. ודרשה זו תמוה דבכ״מ מצינו בקרא נתינה בקרקע כמו לזרעך אתן את הארץ הזאת ועוד רבות ועי' ב״מ (נ״ו ב'):

משנה ב

בתוי״ט ד״ה מדדין כו' ומיהו למאי שפסק הר״ן לחלק בין גדולים לקטנים כו' ניחא כו' ולהכי תני עגלים כו' ולא שאר עופות כו'. ותמוה דמאי נייחא הא גם לדעת הר״ן שווים בהמה ועוף דבגדולים שרי אף בר״ה ובקטנים לא. א״כ ישאר הקושיא מדוע שייר שאר עופות. והמחוור הוא משום דבעופות יש תרנגולת דאין מדדין להכי לא תני להו:

פרק יט

משנה ב

ברע״ב ד״ה כורך על אצבעו. דרך מלבוש לשנותו כו'. וכן פי' רש״י. ולכאורה תרתי דסתרי דאם הוא דרך מלבוש אין בו איסור כלל אפילו מדרבנן. ולשנותו כו' (זהו אפילו אינן דרך מלבוש כמו לעיל (קכ״ח ב') לענין שמן מביאה בשערה) הוה איסורא דרבנן. ואולי אף דרך מלבוש אסור דהוה כהערמה לעיל (ס״ה ב') אבל מ״מ קשה דל״ל כלל לטעמא דדרך מלבוש ואולי בכדי דליהוי שבות דשבות אבל משמע דדרך רה״ר אסור וכ״כ המ״א סי' של״א סק״ח וא״כ הוה בלא״ה שבות דשבות. והגרע״א הקשה דמ״ש

מכמון דשרי ללעוס בשיניו דהוי טחינה כלאח"י וה"נ הוי הוצאה כלאח"י ואפילו מרה"ר לישתרי ולי שנא ושנא דהתם לצורך רפואה (וביותר תמיהני על כתה"ג דלקמן ע"ב בפיסקא דמוצצין קאמר הש"ס דהוה סכנה וע"ש בתוד"ה לעוס) והכא לצורך מילה דמכשירי' קודם המילה אינם דוחים אפילו שבות:

שם בתוי"ט ד"ה ומזלפין כו' ולשון ארמי הוא כו'. ואני אומר שמקורו הוא מל' עברי מן דֶּלֶף כי הז' והד' מתחלפין מל"ע לל"א כמו זכר בל"ע דכר בל"א ודומיו הרבה:

משנה ג

ברע"ב ד"ה ספק בן ח' חדשים ספק בן ט'. וכפירש"י. ובברייתא בגמ' (קל"ה) איתא ספק בן ז' ספק בן ח' ולכאורה ה"נ דהברייתא דוקא נקטא כה"ג דתרווייהו ספיקי מיעוטי נינהו אבל בציור רש"י והרע"ב יש לן למיזל בתר רובא דרוב נשים לט' ילדן (יבמות ל"ז). ואולי הברייתא כרבנן דרשב"ג לקמן (קל"ו) ורש"י מפרש אליבא דרשב"ג דפסק לקמן ריא"ש כוותיה ועי' מ"א סי' ש"ל סקט"ו:

פרק כ

משנה ב

ועושין אנומלין בשבת ריה"א כו' רצ"א כו'. לכאורה נראה דר"י ור"צ פליגי בפירוש מילתא דת"ק עי' פסחים (קט"ז ב') במשנה וחותם בגאולה רט"א כו' רע"א כו' ברשב"ם ובתוס' שם ועי' עוד בעירובין (ריש דף מ"ח) בתוס'. ותמיהני על לשון הרמב"ם והר"ב דנראה שמפרשים דג' מחלוקות בדבר וכ"נ מהטוש"ע:

משנה ה

אבל לא כובשין. פי' רש"י [וכן הרע"ב] דהיינו צורך חול. מאי פסקא הא תנן לעיל (פט"ו מ"ג) מקפלין את הכלים ופירש"י [וכן הרע"ב] כדי לחזור וללבשן בו ביום והוא מהגמ' שם ולולי פירושם הנל"פ הטעם שמא יתקע דומיא להא דתניא לעיל בר"פ כה"כ דלת של שידה כו' נוטלין אבל לא מחזירין ופי' רבא משום גזירה שמא יתקע:

פרק כא

משנה א

בתוי"ט ד"ה והאבן בתוכה כו'. ומ"ש הר"ב עוד ומתני' איירי כו' נמשך לפי' הרמב"ם כו' ודבריו תמוהים כו' והכי איתא בגמ' ולנעורינהו נעורי אמר רחב"א אמר רב כו'. עי' היטב בתוס' ישנים. ולפי הא"נ שבסוף דבריהם יבא אל נכון פי' הרמב"ם (והרע"ב) אחריו

במשנה. והתוי"ט נראה שלא ראה את הת"י והנה מוכח מפירושם דאף דהאבן נעשה דופן לכלכלה מ"מ עוד שם מוקצה עליו ולהב"י סי' ש"ט היה פשוט דתורת כלי עליו ולכן כתב על פיה"מ להרמב"ם וא"א לומר כן כו' ע"ש והביאו התוי"ט וכ"נ מהרמב"ם בחבורו וטוש"ע ולענין דינא נראה דל"פ דאינהו מיירי בדהדקיה עי' לעיל (קכ"ה) וכ"כ המ"א שם סק"ג והת"י מיירי בדלא הדקיה:

פרק כג

משנה ד

בתוי"ט ד"ה לא יספיד כו' ולפיכך יש לבעלי התוס' כו' אלא לשם כמה בנ"א. כלומר כו'. ול"נ דר"ל דלאחר שיספידו בהם לאותו אדם שהובאו בשבילו ראוים עוד להספיד בהם לכמה מתים ועל כונה זו הובאו. משא"כ ארון וקבר א"ר אלא לאותו מת בלבד:

משנה ה

לא שיעלה כו'. כלשון הזה בפ"ד דשביעית מ"ו:

פרק כד

משנה ב

במשנה בין דקה ובין גסה. הן לר"ה בגמ' הרבותא בגסה ולר"י הרבותא בדקה וש"מ דבלישנא דבין בין אין קפידא בסדור הדברים וכ"מ בר"ה (ריש דף ל"ג) אבל בריש מו"ק משמע בגמרא דאת הפשוט דרך להזכיר תחלה ועי' מש"כ בברכות (נ"ד א'):

שם **בתוי"ט ד"ה מתירין כו' ל' הרב שאגדן וכן לשון רש"י ואגד אין בו קשר האסור כו'.** נראה דאישתמיטתיה במחב"ת גמרא ופירש"י בסוכה (ל"ג ב') בענין אגד של לולב דבעינן דוקא קשר האסור ע"ש ובנידון דהכא נ"ל דדרכן היה לקשור העמרים בהתבן גופיה עי' פ"ו דפאה משנה יו"ד ובפי' הרע"ב כמו שנוהגין בזמננו (וגם בלא"ה הרי עמרים גופייהו עומדין להתירן למאכל בהמה) והרע"ב כתב בסוף מכילתין דגמ' דראוי למאכל בהמה לא מבטיל ליה להיות קשר ש"ק. ודמיא להא דתנן לעיל פט"ו קושרין דלי בפסיקיא. ורש"י שם הוסיף עוד דמנתק כשיבש ולדבריו הך עדיפא מהא דפסיקיא ובזה נסתר ג"כ דמיון התוי"ט שם להא דפ"ב דעירובין דהכא שאני דלא מבטל ליה:

משנה ג

הרדיסיות ברע"ב ד"ה דורסיות כו' ע"ש הורדוס (**והוא מפי' הרמב"ם**) ורש"י פי' הדרסיאות ע"ש מקומן ובחולין (קל"ט ב') מאן דתני הרדסיאות ע"ש הורדוס ומד"ת

הדרסיאות ע"ש מקומן והנך רואה שבטעות נתחלפו הגירסאות ברש"י והרע"ב וצריך להחליפן וברש"י שאצל הרי"ף וברי"ן הגירסא על נכון:

משנה ד

ברע"ב ד"ה מחתכין את הדלועין כו' אלא לאדם. וכן פירש"י ועי' בתו' רע"א שכתב דלפי"ז שייך זה בפלוגתת ר"י ור"ש דלר"י אסור כו' ע"ש והנה מלישנא דמתני' משמע להדיא דל"פ ר"י אלא בנבלה אבל בדלועין מודה. וטעמא נ"ל דלא מצינו בגמ' לומר לר"י מוכן לאדם לא הוי מוכן לבהמה רק לישנא לא הוי מוכן לכלבים (פסחים נ"ו ב' ביצה ו' ב') ועי' ג"כ בחולין (י"ד) וטעמא נראה משום דאין אדם חס עליהן. עי' לעיל (קנ"ה ב'). משא"כ בשאר הבהמות. וראיה לזה תמצא לעיל (קכ"ח) בתוס' ד"ה דג ושם ע"ב בד"ה קשר. ולפ"ז ל"ד הרע"ב במש"כ בדר"י דכל מידי כו' לא מקצה ליה לבהמה. רק דלכאורה יש סתירה לזה קצת מלעיל (ס"ד קמ"ב) ע"ש אבל המעיין היטב יש לחלק ועי' מש"כ בס"פ מפנין:

משנה ה

ונשאלין לנדרים כו'. נראה משום דהבעל מיפר נדרי אשתו שלא מדעתה אבל החכם אינו מתיר עד שיבוא הנודר לפניו ושואל התרתו. והתוי"ט נדחק בזה ומה שהעלה בתורע"א דברי הר"ן דנדרים בצ"ע ישבתי בחדושי שם בס"ד:

שם לידע אם יש בגיגית פ"ט. ובגמרא הילקטי כו' וע"ש פירוש רש"י ותוס'. ופי' הרע"ב הוא כעין ומיהו יתכן לומר כו' שבתוס' וגם על פירושו יקשה מארובה כו' עי' מהרש"א. ולי ג"כ קשה מרפי"א דאהלות דאיתא שם להדיא דאף סדק כ"ש מפסיק שלא תעבור הטומאה מעבר לעבר ע"ש. ולעדנל"פ דהסדק לא היה הולך ע"פ כל אורך הגיגית אלא באחת מקצוותיה נשאר שלם בלתי סדק והם מדדו את קצהו השלם אם יש בו טפח שיעור אוהל היה מביא אה"ט (עי' תוי"ט ד"ה לידע). ואם לית ביה טפח הרי הסדק מפסיק. ופי' זה מדויק בלשון המשנה דלפירושם הול"ל אם יש בסדק הגיגית פ"ט ולשון פותח טפח מצינו על דבר שלם בכ"מ ומהם בסוכה (כב) ע"ש ברש"י ובתוספות ובאהלות פי"ב מ"ו ובפי"ד כמה פעמים: